

TAYLARINIZI DOĞRU MU BESLİYORSUNUZ ?

Sağlıklı tay yetiştirilmesinde dengeli beslenme oldukça önemlidir. Tayın genetik potansiyelinin getirdiği başarıya ulaşması, güçlü bir yarış atı olması için hangi yemi ne kadar tüketmesi gerektiği çoğu at sahibi için büyük bir soru işaretidir.

Kemik ve kıkırdak sorunlarının gelişimini etkileyen faktörlerin başında genetik yatkınlık, travma, yanlış egzersiz, hızlı büyüme ve beslenme dengesizlikleri gelir.

Yarış atı olacak taylarda sıklıkla karşılaşılan iskelet sistemi hastalıklarının örneğin OCD (parça kırıkları) , osteoartritis (kemik zafiyeti), synovitis (eklem sıvısı bozukluğu) neden olan kıkırdak hasarları gelişiminde her ne kadar birden fazla faktör rol alıyor olsa da geçmişten günümüze tüm dünya da beslenme bunlar içerisinde bilim dünyası ve at endüstrisinde şüphesiz en çok ilgi çeken olmuştur.

“Büyüme” iskelet sistemi gelişimi ve kilo alımından oluşur, **“dengeli büyüme”** ise büyüme teriminden çok ince bir sınır ile ayrılır, iskelet ve kas sisteminin kilo alımı ile birlikte, ırk, yaş ve genetik potansiyeline uygun olarak adım adım gelişmesidir. Figür 1. de ideal yetişkin ağırlığı 500 kg olan bir ingiliz tayınının ortalama kilo artışı gösterilmiştir, her ne kadar

aylık kilo alımları ideal olsada dengeli büyüme olup olmadığını ancak rasyon programının atın bireysel özelliklerine göre analiz edilerek protein, karbonhidrat, yağ, vitaminler ve minerallerinin atın yaşamsal evrelerine göre değişen ihtiyacını karşılaması belirler Tablo 1.

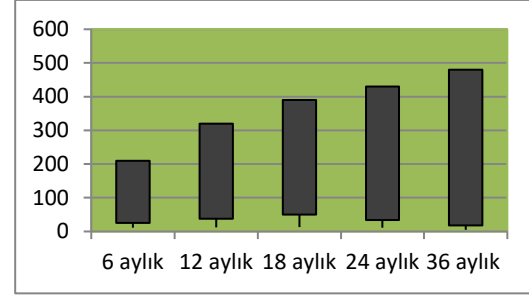

Fig 1. Yetişkin ağırlığı 500 kg olan ingiliz tayınının gelişimi

Tablo 1. İngiliz tayınının ihtiyacı olan en önemli besin maddeleri ortalama değerleri (Nrc 2007)

Yaş	Enerji* Mcal	Protein g	Lizin g	Ca g	P g
6 aylık	15	680	30	38	21
12 aylık	18	840	36	37	20
24 aylık hafif egzersiz	21	820	35	36	20
24 aylık ağır egzersiz	28	960	40	36	20

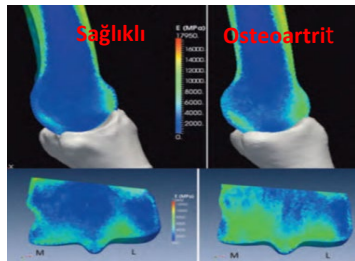

Diğer önemli bir nokta tüm besin maddelerinin az verilmesi kadar fazla verilmesinde riskli olduğu ve mineral dengesini bozduğudur. 6 aylık, 220 kg ağırlığında, dişi, **gündüz padoğa çıkan** bir İngiliz tayının padok, ot, yonca ve diğer tüm yem hammadelerinin ideal olduğu varsayılarak hazırlanan 4 ayrı kaba rasyon programını inceleyerek devam edelim:

Rasyon	A	B	C	D
Ot yonca karışımı (kg)	4.5	4.5	4.5	4.5
Yulaf (kg)	1.8-2.2	1.5	1.5	1.5
Soya unu (kg)				0.3
Kırık mısır (kg)				0.2
% 25-30 protein katkısı (kg)		0.5	0.5	
Ca içeren yem katkıları (g)			60	
*Premiks (g)				50
Yalama taşı	+	+	+	+
Total (kg)	6.2-6.4	6.5	6.5	6.5

*Özel formüle edilmiş vitamin mineral kompleksi

Rasyon A ile beslenen taylarda rasyonun sağladığı enerji yeterli düzeyde olduğundan at zayıf olmayacaktır, ancak yulaf gibi yemler protein özellikle lizin gibi aminoasitler ve mineraller açısından yetersiz ve dengesiz olduğundan iskelet sistemi problemleri ile karşılaşılması kaçınılmazdır. Fotoğraf 1. de ki gibi kemik yapısına sahip tayların yetişmesine yol açabilir.

Fotoğraf 1. Guelph Üniversitesi yeşil alanlar osteoartrit (kemik zafiyeti) riski yüksek

Rasyon B yulafın sağladığı yaklaşık 10 MJ/KM olan enerjisinden yararlanılmış, bu dönemde yüksek düzeyde ihtiyaç duyulan protein ve vitaminler-mineraller yem katkıları ile

kombine edilerek tamamlanmaya çalışılmıştır. Rasyon A ya kıyasla daha dengelidir.

Rasyon C rasyon B nin üzerine eklenen özellikle kalsiyum içerikli yem katkı maddelerinin paketin üzerinde tavsiye edilen oranlarda kullanılmasına karşın mineral ve vitamin dengesini olumsuz yönde etkileyebilir. Unutulmamalıdır ki at beslenmesinde bir vitamin veya minerali ihtiyacın üzerinde vermek iyi ve sağlıklı tay yetiştirmek anlamına gelmez! Aksine dengeli büyümeyi olumsuz yönde etkiler.

Rasyon D tayın gerek enerji gerekse protein ihtiyacını karşılayacaktır, ancak yem hammadelerine göre premiks formüle edilmesi gerekir, bu durumda dengeli beslenme ve tay büyümesi sağlanabilir ve özellikle ekonomik yetiştiricilik yapmak isteyenler için oldukça avantajlıdır.

Özetle, bu makale ile sizlerle paylaşmak istediğim en önemli nokta dengeli rasyon her çiftlik ve hatta bazı koşullarda her at için farklıdır bu nedenle başka bir çiftliğin uygulamış olduğu rasyon programı iyi taylar yetiştirmesini sağlarken sizin çiftliğinizde başta iskelet sistemi problemleri olan tayların yetişmesine neden olabilir. Unutmayalım ki hiçbir çiftliğin padok koşulları, kaba yem veya konsantre yem kalitesi tayların genetik özellikleri bir diğeri ile aynı değildir. İyi bir yarış atı yetiştirmenin ilk adımı dengeli beslenen kısraklardan sahip olunan dengeli büyüyen taylar yetiştirmektir.

AGG AT BESLENMESİ DANIŞMANLIK

Türkiye tel: +90 542 5337576 e-posta: atbeslenmesi@gmail.com

Hollanda tel: +31 625395468 e-posta: aggequinenutrition@gmail.com